อิทธิพลของการสลับป้อนน้ำเสียเข้าถึงเติมอากาศ 6 ถึง ที่มีต่อการจมตัวของตะกอนเร่ง

นาย สุทัศน์ รุจิรานุรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531

ขสิทธิ์ของนี้เขาิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014395

「日本日山口の日山

INFLUENCE OF ALTERNATE FEEDING TO SIX AERATION TANKS ON ACTIVATED SLUDGE BULKING

Mr. Suthat Rujiranurak

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Engineering
Department of Sanitary Engineering
Graduated School
Chulalongkorn University
1988

หัวช้อวิทยานิพนธ์	อิทธิพลของการสลับป้อนน้ำ เสีย เข้าถึง เติมอากาศหกถังที่มีต่อการจมตัว ของตะกอน เร่ง
โดย	นาย สุทัศน์ รุจิรานุรักษ์
	1 1 1
อาจารย์ที่ปรักษา	วิศวกรรมสุขาภิบาล รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สายพานิช
บัณฑิตวิ	ทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพเฮ็ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
	สูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต
	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ศาสตราจารย์ ตร. ถาวร วัชราภัย)
คณะกรรมการกา ร ก	สอบวิทยานิพเธ๋
	ประชานภรรมการ (รองศาสตราจารย์ สุตใจ จำปา)
	(รองศาสตราจารย์ ไพพรรณ พรประภา)
	(รองศาสตราจารย์ ตร. สรมล สายพานิช)

สุทัศน์ รุจิรานุรักษ์ : อิทธิพุลของการสลับป้อนน้ำเสียเข้าถึงเต็มอากาศหกถึงที่มีต่อการุลมตัว ของตะกอนเร่ง (INFLUENCE OF ALTERNATE FEEDING TO SIX AERATION TANKS ON ACTIVATED SLUDGE BULKING) อ.ที่ปรึกษา : รศ์.ดร.สุรพล สายพานิช์, 189 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาตะกอนไม่จมตัวโดยใช้ระบบส่สับป้อน น้ำเลียเข้าถังเติมอากาศหกถัง และเปรียบเทียบการทำงานของระบบนี้กับระบบป้อนน้ำเลียแบบผล่มกันทั่วถึง ถึงเดียว ระบบทั้งส่องได้ทำการทดลองที่ค่าอายุตะกอน 3, 5, 10 และ 20 วัน ช่วงเวลาในการป้อน-น้ำเลียในระบบส่ลับป้อนน้ำเลียนั้นได้ทำการศึกษา 5 ค่า ด้วยกัน ได้แก่ 0.25, 0.5, 1, 2 และ 4 ชั่วโมง ทุก ๆ การทดลองป้อนุด้วยน้ำเลียสังเคราะห์ที่เป็นน้ำตาลซึ่งมีสำรอาหารเสริมและออกซีเจนอย่าง เพียงพอ

ผลการวิจัยครั้งนี้ขึ้ให้ เห็นว่าระบบป้อนน้ำเ สียแบบผล่มกันทั่วถึงถึง เดียวไม่ล่ามารถทำงานได้ศีทุก ค่าของตะกอน เพราะว่าตะกอนหลุดไปกับน้ำทิ้งและระบบไม่มีเล่ถียรภาพ

ระบบส่ลับป้อนน้ำเสียซึ่งทำงานที่ค่าอายุตะกอน 20 วัน และช่วงเวลาป้อนน้ำเสียถังละ 0.5, 1, 2 และ 4 ชั่วโมง ผลการทดลองแล่ดงให้เห็นว่าตะกอนจมตัวได้ดี ซึ่งช่วงเวลาป้อนน้ำเสียที่เหมาะล่ม ที่สุด คือ ถังละ 1 ชั่วโมง โดยให้ค่า SVI เท่ากับ 58 มล./ก. อย่างโรก็ตามที่ช่วงเวลาป้อนน้ำเสีย ถังละ 0.25 ชั่วโมง ระบบนี้ยึกนำให้เกิดปัญหาตะกอนไม่จมตัว เมื่อลดค่าอายุตะกอนลงเหลือ 10 วัน ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจเพียงการทำงานที่ช่วงเวลาป้อนน้ำเลียถึงละ 0.5 ชั่วโมง เท่านั้น โดยให้ค่า SVI เท่ากับ 108 มล./ก. ลูดท้ายลดค่าอายุตะกอนลงเหลือ 5 วัน และ 3 วัน ตามลำดับ ระบบมี-แบคก็เรียที่เป็นเล้นใยเกิดขึ้นทุก ๆ การทดลองและการทำงานของระบบล้มเหลว

ในการทดลองแก้ไขปัญหาตะกอนไม่จมตัวโดยระบบส่สับป้อนน้ำเสียนั้น ตะกอนที่จมไม่ลงถูกนำมาควบคุมการทำงานที่ค่าอายุตะกอน 20 วัน และใช้ช่วงเวลาป้อนน้ำเสียถังละ 1 และ 2 ชั่วโมง ทั้งส่องการทดลองให้ผลเป็นที่น่าพอใจโดยที่สามารถลดค่า SVI จากเติม 383 มล./ก. เหลือ 70 มล.-ก. และจากเติม 575 มล./ก. เหลือ 90 มล./ก. ตามสำดับ และแบคทีเรียที่เป็นเล้นใยได้หายไปจากระบบภายในระยะเวลา 20 วัน ระบบยังคงดำเนินต่อไปด้วยส่ภาวะที่มีเล่ถียรภาพจนถึงวันที่ 30 ซึ่งเป็นวันลิ้น ส่ดการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ชี้ให้ เห็นว่าค่าอายุตะกอนและย่วง เวลาในการป้อนน้ำเลียของระบบส่สบป้อนน้ำ-เลียเขาถัง เติมอากาศหกถังนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการ เกิดแบคที เรียเล้นใย

ภาควิชา วิศวกรรมสุขาภิบาล สาขาวิชา วิศวกรรมสุขาภิบาล	ลายมือชื่อนิสิต	ST
ปีการศึกษา2530	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	

SUTHAT RUJIRANURAK: INFLUENCE OF ALTERNATE FEEDING TO SIX AERATION TANKS ON ACTIVATED SLUDGE BULKING: ASSO. PROF, DR.SURAPOL SAIPANICH, Ed.D. 189 PP.

This research work was carried out to study the preventation and remedy of bulking sludge by alternate feeding to six agration tanks system, and compared this system to single completey-mixed compartment system.

Both systems were studied on four sludge age values :3, 5, 10 and 20 days.

Duration of feeding time in the alternate feeding system was studied on five values : 0,25, 0,5, 1, 2 and 4 hours. Every experiment was fed with glucose systhetic wastewater which had nutrients and oxygen supply sufficiently,

The results of this research indicated that the single completely -mixed compartment system broke down at all sludge age values, because of solid loss in the effluence and unstable system.

The alternate feeding to six aeration tanks system, with sludge age at 20 days and feeding duration to each tank at 0.5, 1, 2 and 4 hours, the results were showned good settleability of activated sludge. The optimum feeding duration, it possessed SVI = 58 ml/g. When the sludge age was reduced to 10 days, the satisfactory results had been obtain only for feeding duration of 0,5 hour, it possessed SVI = 58 ml/g. Finally, the sludge age was reduced to 5 days and 3 days respectively, the system had filametous bacteria occured at all experiments and broke down.

In the experiment to remedy bulking sludge problem by the alternate feeding system, the certain bulking sludge was operated with sludge age at 20 days and feeding duration of 1 and 2 hours. The both experiments gave satisfactory results, SVI values were reduced from 383 to 70 ml/g and reduced from 575 to 90 ml/g respectively, and filamentous bacteria disappeared from this system, The system was continued under stable condition until the ending day 30 of experiment.

The experiment was showed that sludge age and feeding duration of alternate feeding to six aeration tanks system have strong influence on the occurrence of filamentous bacteria.

ภาควิชา	วิสวกรรมสุขาภิมาล
	วิศวกรรมสุขากิบาล
ปีการศึกษา	2530

ลายมือชื่อนิสิต

ายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ก็ผติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จรุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ตร.สุรพล สายพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สายพานิช ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาลที่ได้ให้ความรู้ทางด้านวิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาลที่ให้ความสะดวกในภาร ทดลองเป็นอย่างดี และเนื่องจากหุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากพุนอุดหนุนการวิจัยของ บัณฑิตวิทยาลัยจึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ - คุณแม่ ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

บทคัดย่อ	ภาษาไร	ทย
บทคัคย่อ	ภาษาอั	งกฤษ
กิตติกรร	มประก	าศ
สารบัญเ	รื่อง	
สารบัญภ	าคผนว	n
สา รบั ญต	าราง	
สารบัญรู	ป	
ค้าย่อ -		
ศัพท์วิทย	าการ	
บทที่ 1	บหน้า	
	1.1	กล่าวน้า
	1.2	วัตถุประสงด์ของการวิจัย
	1.3	ซอบเซตซองการวิจัย
	1.4	ประโยชน์ของการวิจัย
บทที่ 2	ทฤษฎี	และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวช้อง
	2.1	หลักการทำงานของกระบวนการตะกอนเร่ง
	2.2	จุลชีววิทยาของระบบตะกอนเร่ง
	2.3	การวัดความสามารถในการจมตัวของตะกอนเร่ง
	2.4	จุลินทรีย์ชนิดที่เป็นเส้นใยในกระบวนการตะกอนเร่ง
	2.5	สาเหตุที่ทำให้เกิดจุลินทรีย์ที่เป็นเส้นใยที่ทำให้เกิดปัญหาตะกอนไม่จมตัว -
	2.6	วิธีการแก้ไขปัญหาตะกอนไม่จมตัว
	2.7	อิทธิพลของรูปแบบการป้อนน้ำเสียที่มีต่อการจมตัวของตะกอนเร่ง
	2.8	ความเป็นมาในการแก้ปัญหาตะกอนไม่จมตัว
บทที่ 3	กระบ	วนการตะกอนเร่งแบบสลับป้อนน้ำเสียเข้าถึงเติมอากาศหกถึง
	3.1	หลักการทางานของกรรมวิธีสลับป้อนน้ำเสียเข้าถึงเติมอากาศหกถึง
	3.2	การศึกษาที่ผ่านมา
บทที่ 4	การด์	าเนินการวิจัย
	4.1	เครื่องมือและอุปกรณ์
	4.2	วิธีวิเคราะห์ตัวอย่าง
	4.3	นารามิเตอร์ในการทดลอง

	4.4	การเตรียมน้ำเสียสังเคราะห์	40
	4.5	วิธีการวิจัย	40
บทที่ 5	ผลการ	รทดลองและว ิ จารณ์	
	5.1	การศึกษาเปรียบเทียบการทางานของระบบสลับป้อนน้ำเสียเข้า	
		ถึงเติมอากาศหกถึงกับระบบป้อนน้ำเสียแบบผสมกันทั่วถึงถังเดียว	
		ที่มีต่อการจมตัวของตะกอนเร่ง	- 43
	5.2	การศึกษาการแก้ปัญหาตะกอนไม่จมตัวโดยการสลับป้อนน้ำเสียเข้า	
		ถึงเติมอากาศหกถัง	50
	5.3	การศึกษาหาช่วงเวลาป้อนน้ำเสียและค่าอายุตะกอนที่เหมาะสม	
		ในการป้องกันปัญหาตะกอนไม่จมตัวของตะกอนเร่งโดยระบบสลับป้อน	
		น้ำเสียเช้าถังเติมอากาศหกถัง	55
	5.4	ปริมาณตะกอนแชวนลอย (SS)	34
	5.5	ประสิทธิภาพการกาจัด ซีโอตี	64
	5.6	อัตราการใช้ออกซิเจนของจุลินทรีย์	80
	5.7	ลักษณะจุลินทรีย์ในถึงเติมอากาศ	89
	5.8	พีเอช (pH)	90
บทที่ 6	ความส	สำคัญทางด้านวิศวกรรมสุขาภิบาล	
	6.1	การน้าระบบไปใช้งาน	116
	6.2	ข้อดีของระบบ	116
	6.3	ข้อเสียของระบบ	117
บทที่ 7	สรุปผล	ลการทดลอง	
	7.1	สรุปผลการทดลอง	118
	7.2	ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต	110
เอกสาร	อ้างอิง		120
ภาคผนว	ក (វ័ដ	อมูลผลการทดลอง י	174

สา**รบ**ัญกาคผนวก

		หน้า
วิธีวิเคราะห์ค่า	ดัชนีปริมาตรตะกอน (SVI)	125
	ราการใช้ออกซิเจนของจุลินทรีย์	
ข้อมูลการทดลอ	งอัตราการใช้ออกซิเจนของจุลินทรีย์	126
	าพการกำจัด COD และ ตะกอนแบบนลอย (SS) ในการทดลอง	
-	v _{ao} , svi , MLss ในการทดลอง	
	สารปัญตาราง	
	et i s Lauri i a i v	
		หน้า
ตารางที่ 2.1	จุลินทรีย์ที่เป็นเสนใยที่ผบมากในระบบตะกอนเร่ง	7
ตารางที่ 4.1	ส่วนประกอบของน้ำเสียสังเคราะห์	40
ตารางที่ 4.2	แสดงแผนการทดลองและระยะเวลาที่ทดลอง	42
ตารางที่ 5.1	ผลการทดลองเปรียบเทียบการท้างานของระบบสลับป้อนน้ำเสีย	
	เข้าถึงเติมอากาศหกถึงกับระบบป้อนน้ำเสียแบบผสมกันทั่วถึงถึงเดียว	
	ที่มีต่อการจมตัวของตะกอนเร่ง	44
ตารางที่ 5.2	ผลการทดลองการแก้ไขปัญหาตะกอนไม่จมตัวโดยการสลับป้อนน้ำเสีย	
	เข้าถึงเติมอากาศหกถัง	50
ตารางที่ 5.3	ผลการศึกษาหาช่วงเวลาป้อนน้ำเสียและค่าอายุตะกอนที่เหมาะสม	
	ในการป้องกันปักษาตะกอนไม่จมตัวของตะกอนเร่ง ของระบบสลับ	

ป้อนน้ำเสียเข้าถึงเติมอากาศหกถึง ----- 60

ตารางแสดงข้อมูลผลการทดลอง ----- 126

สารบัญรูป

			dla f
ฐปที่	2.1	แผนผังการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียโดยตะกอนเร่ง	0
รูปที่	2.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำภาระบรรทุกสารอินทรีย์กับดัชนีปริมาตรตะกอน –	11
รูปที่	2.3	แสดงความสัมนันเช็ของอัตราการเจริญเติบโตจำเนาะกับค่าความเข้มข้น	
•		ของสารอาหารของจุลินทรีย์สร้างฝลอดและจุลินทรีย์ที่เป็นเส็นใย	3
ฐปที่	2.4	ถึงคัคเลือกสายพันธ์ชนิดต่าง ๆ	14
ฐปที่	2.5	(ก) อีทธิงลของภาระบรรทุกสารอินทรีย์และค่าอายุตะกอนที่มีอิทธิงลต่อ	
•		ความเข้มขันของสารอาหารในน้ำออกและค่าดัชนีปริมาตรตะกอนในระบบ	
		winds. M 61 a	15
		(ข) อิทธิพลของภาระบรรทุกสารอินทรีย์และค่าอายุตะกอนที่มีอิทธิพลต่อ	
		ความเ ขัมขันของสารอาหารในน้ำออกและค่าดัชนีปริมาตรตะกอนในระบบ	
		ที่มีลักษณะการไหลในถึงเติมอากาศแบบไหลตามยาว	15
ฐปที่	2.6	รูปจ้าลองแสดงการส่งถ่ายสารอาหารเข้าไปในเซล การเก็บรวบรวม	
u		การเปลี่ยนไปเป็นสารประกอบเก็บสะสมและเมตาโบลิสม	16
รูปที่	2.7	แสดงการเปลี่ยนแปลงค่าดัชนีปริมาตรตะกอนที่ทำการวัดหลังจากตกตะกอน	
W		ผ่านไป 5, 15, และ 30 นาที ตามล้ำดับ ในระบบป้อนน้ำเสียแบบป้อน	
		เป็นครั้ง และ ระบบแบบผสมกันทั่วถึง	13
รปที่	2.8	แสดงลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองในห้องปฏิบัติการ	19
· 100	2.9	(ก) แสดงการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีปริมาตรตะกอนที่ทาระบรรทุกต่าง ๆ	
ภ		ในระบบป้อนน้ำเสียเป็นครั้งและแบบผสมกันทั่วถึง	21
		(ข) แสดงการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีปริมาตรตะกอนที่การะบรรทุกต่าง ๆ	
		ในระบบไหลดามแนวยาวและระบบแบบผสมกันทั่วถึงถึงเดียว	27
รปที่	2.10		
บ		300 gBOD_/KgMLSS-day ในกระบวนการตะกอนเร่งแบบต่าง ๆ	25
รปที่	2.11		
v		ระหว่างค่าดัชนีปริมาตรตะกอนกับการะบรรทุกตะกอน ในระบบแบบผสมกัน	
		์ กั่วถึงและระบบแบบไหลตามแนวยาว	- (
รูปที่	2.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีปริมาตรตะกอนกับการะบรรทุกตะกอน	
W		ในระบบแบบผสมกันทั่วถึงและระบบแบบไหลตามแนวยาว	20
รูปที่	2.13	แสดงคุณสมบัติของตะกอนเร่งเมื่อป่อนน้ำเสียแบบเป็นช่วง ๆ และแบบต่อเนื่อง	
•		ด้วยอาหารที่เป็นกลูใคสอย่างเดียว กับ กลูใคส+nutrient broth	27
		ii ii	

รูปที่	2.14 คุณสมบัติของตะกอนเร่งเมื่อป้อนน้ำเสียแบบเป็นช่วงๆ และแบบต่อเนื่อง
	โดยใช้กลูโคสเป็นสารอาหารอินทรีย์
ฐปที่	2.15 คุณสมบัติของตะกอนเร่งเมื่อป้อนน้ำเสียแบบเป็นช่วง ๆ และแบบต่อเนื่อง
•	โดยใช้ sodium acetate เป็นสารอาหารอินทรีย์
รูปที่	2.16 คุณสมบัติของตะกอนเร่งเมื่อป้อนน้ำเสียแบบเป็นช่วง ๆ และแบบต่อเนื่อง
	โดยใช้แป้งเป็นสารอาหารอินทรีย์
รูปที่	2.17 คุณสมบัติของตะกอนเร่งเมื่อป้อนน้ำเสียแบบเป็นช่วง ๆ และแบบต่อเนื่อง
	โดยใช้ casein เป็นสารอาหารอินทรีย์
รูปที่	2.18 แสดงหลักการของระยะเวลาอดอาหาร
รูปที่	2.19 เครื่องมือทดลองของ Chudoba
ฐปที่	4.1 แสดงเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองการสลับป้อนน้ำเสีย
	เข้าถึงเติมอากาศหกถึง
ฐปที่	5.1–5.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงค่า V ₃₀ , SVI,และ MLSS ในถังเติมอากาศใน
	การทดลองเปรียบเทียบระหว่างระบบสลับป้อนน้ำเสียเข้าถึงเติมอากาศหกถึง
	กับระบบผสมกันทั่วถึงถังเดียว
ฐปที่	5.5–5.7 แสดงการเปลี่ยนแปลงค่า V ₃₀ , SVI,และ MLSS ในถึงเติมอากาศ
9	ในระหว่างการแก้ไขปัญหาตะกอนไม่จมตัว
รปที่	5.8-5.11 แสดงการเปลี่ยนแปลงค่า V ₃₀ , SVI,และ MLSS ในถังเติมอากาศ
a	ในระบบสลับป้อนน้ำเสียเช้าถังเติมอากาศหกถัง
รปที่	5.12-5.35 แสดงประสทธิภาพการกำจัด ซีโอดี และปริมาณตะกอนแขวนลอย
a	ในน้ำทิ้งในระหว่างการทดลอง
รปที่	5.38-5.52 แสดงอัตราการใช้ออกซิเจนของจุลินทรีย์ในการสลับป้อนน้ำเสีย
a	เข้าถึงเติมอากาศหกถึง
ราเที	5.53-5.79 แสดงจุลินทรีย์ที่พบในการทดลอง
1	5.80-5.104 แสดงการเปลี่ยนแปลงค่า นีเอช ในระหว่างการทดลอง
1111	ว. 00-2. 104 แผงเมนานานานานนานนานานานานานานานานานานานานา

ค้าย่อ

BOD₅ : 5-days biochemical oxygen demand

cod : chemical oxygen demand

DO : dissolved oxygen

Eff : effluent
Inf : influent

MLSS : mixed liquor suspended solid

MLVSS : mixed liquor volatile suspended solid

ss suspended solid

SVI : sludge volume index

ศีนท์วิทยาการ

activated sludge : ตะกอนเร่ง
alternate feed : สลับป้อน
batch : ป้อนเป็นครั้ง

sludge bulking : การไม่จมตัวของตะกอน

completely mixed : ผสมกันอย่างทั่วถึง

dissolved oxygen : ออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำ

fill and draw : เติมเข้าและถ่ายออก

intermittent feed : ป้อนเป็นช่วง ๆ

oxygen up take rate : อัตราการใช้ออกซีเจนต่อหน่วยปริมาตร

oxygen consumption rate : อัตราการใช้ออกซิเจนต่อหน่วยมวลจุลินทรีย์

organic loading : ภาระบรรทุกสารอินทรีข์

plug flow : ไหลตามแนวยาว sludge loading : ภาระบรรทุกตะกอน sludge volume index : ดัชนีปรีมาตรตะกอน